

El darrer governador franquista

En voltes de Nadal va morir a Barcelona el que havia estat governador civil de Tarragona, Agustín Castejón Roy. Tenia 92 anys i fou el darrer governador franquista. Falangista, es manifestava ell. Nomenat per Manuel Fraga Iribarne l'abril de 1976, al lloc del lleidatà Antonio Aige Pascual, no va arribar a durar un any. El gener de l'any següent el nou ministre de la Governació, Rodolfo Martín Villa, el substituïria per Francesc Robert Graupera, encarregat de comandar la transició suarista.

Josep Bayerri Raga,
periodista

Des de juny de 1975 era comissari de policia de Tortosa Germán Cano Villa que portava un trist historial repressiu com a inspector de la brigada politicosocial a Barcelona i a Bilbao. Amb ell, estimulat pel governador Castejón, s'aguditzà la repressió a Tortosa intentant controlar directament els que suposava dirigents d'oposició, en especial del PSUC. Obsessionat pel seu anticomunisme, convertí tots els funcionaris en agents en la persecució politicosocial. Les retencions a comissaria, a qualsevol hora, presa de declaracions i amenaces foren freqüents durant aquests mesos. La seua actitud es va endurir el maig del 76 arran l'adhesió del Col·legi d'Aparelladors, del qual jo era president, a l'Assemblea de Catalunya i la cobertura que donava als moviments antifranchistes.

A tot això, l'ambient policial a Tortosa era d'ofec, considerant que, entre 1972 i 1974 la ciutat fou base d'operacions i residència d'una companyia de les forces de xoc antiavals de la Policia Armada Estatal, amb més d'un centenar d'efectius, que tenien la seua caserna (inaugura-

rada el 4 de novembre de 1972) habilitada a les antigues Escoles Públiques de La Mercè. Tot i que les seues actuacions eren generalment a l'àrea de Barcelona, bona part d'ells vivien amb les seues famílies (gairebé tots matrimonis joves) a habitatges de lloguer per diversos indrets de la ciutat.

L'estiu del 76, promogut per Pax Cristi, entitats cíviques de base i la figura de Lluís M. Xirinacs, es va desenvolupar la Marxa de la Llibertat, consistent en un recorregut a peu des de cinc punts diferents del país per confluïr a Poblet i estendre per totes les comarques els punts reivindicatius de l'Assemblea de Catalunya. La columna de les Terres de l'Ebre sortia des de la Sénia per indicació d'un dels seus impulsors, Víctor Gimeno. Mentre la marxa avançava, la Guàrdia Civil, seguint instruccions del governador Castejón, actuà amb contundència imposant sancions econòmiques i realitzant diverses detencions. Les de Josep M. Brull i Jaume Antich van provocar una forta reacció cívica; l'escàndol fou gran i els mateixos alcaldes de Tortosa i Montblanc -Felip Tallada i Josep Gomis- van pressionar per obtenir l'alliberament dels detinguts i la condonació de les multes.

El mes de setembre va visitar Tor-

Acte d'inauguració del Parador. A la foto el ministre Reguera, el bisbe Carles i el governador Castejón; en darrer terme, l'alcalde Tallada.

tosa Andrés Reguera Guajardo, ministre d'Informació i Turisme del primer govern de Suárez, per a inaugurar el Parador i portar el pendó a la processó de la Cinta. El ministre va convocar una roda de premsa oberta als periodistes locals; un fet insòlit aleshores. En cloure el sopar d'inauguració, ens vàrem trobar a una de les sales una dotzena de persones per perllongar la xarrada i parlar de la situació política, jo hi era convidat.

El governador Castejón no ho fou i restava tot sol a la barra del bar, això sí, escoltant la conversa. Vàrem parlar obertament i vaig constatar que, fins i tot un ministre del govern, es movia en el terreny dels neguits i dubtes com la majoria dels espanyols i que les seues informacions respecte a la situació política a Catalunya no eren massa afinades. Al cap d'una estona, amb tota naturalitat, vaig dir-li que m'havia d'absentar

per anar a enganxar cartells anunciant el primer míting socialista a la província que se celebraria aquella mateixa setmana a Tarragona amb l'eslògan 'Guanyem la Llibertat'.

Aquella nit empaperàrem Tortosa de cartells, en especial els carrers per on havia de passar l'endemà la processó de la Cinta. En llevar-nos al matí, però, tots els cartells havien estat arrancats; l'alcalde, manat pel governador Castejón, ordenà que personal de neteja els retirés. Tot enfurismat vaig pujar al Parador a veure al ministre queixant-me perquè els cartells tenien peu d'impremta i autorització municipal aleshores preceptiva: eren legals. Em va rebre, va dir que no en sabia res i el vaig creure; manifestà estar avergonyit pel fet, però que tingués paciència que encara hauriem de veure més coses per aquells que volien impedir la transició democràtica. En qualsevol cas, el governador falangista fou cessat sense gaires consideracions a la primera reunió del Consell de Ministres després de celebrar el Referèndum del 6 de desembre, havia durat vuit mesos en el càrrec. El juny del 1977 se celebrarien les primeres eleccions democràtiques després de 45 anys, jo anava de número tres a la candidatura del PSC. ■